

ZAKON BR.08/L-177

O INSTITUTU ZA ZLOČINE POČINJENE TOKOM RATA NA KOSOVU

Skupština Republike Kosovo,

Na osnovu člana 65. (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja:

ZAKON O INSTITUTU ZA ZLOČINE POČINJENE TOKOM RATA NA KOSOVU

POGLAVLJE I. OPŠTE ODREDBE

Član 1. Cilj

Ovaj zakon ima za cilj uspostavljanje, organizaciju, funkcionisanje i utvrđivanje nadležnosti Instituta za zločine počinjene tokom rata na Kosovu.

Član 2. Delokrug primene

1. Odredbe ovog zakona se primenjuju u cilju sprovođenja istraživanja i dokumentovanja zločina počinjenih tokom rata na Kosovu, od 1. januara 1998. do 20. juna 1999. godine („period rata“).
2. Istraživanja i dokumentovanja iz stava 1. ovog člana mogu se primenjivati i na zločine počinjene nakon ratnog perioda, a koji su u vezani sa ratom, ne kasnije od 31. decembra 2000. godine.
3. Ne dovodeći u pitanje stav 2. ovog člana, Institut takođe dokumentuje i istražuje zločine i druge radnje koje su dovele do rata na Kosovu, u cilju kompletnog predavljanja činjenica koje su direktno povezane sa ratom.

Član 3. Definicije

1. Za potrebe ovog zakona, sledeći izrazi imaju ova značenja:

1.1. Zločini počinjeni tokom rata – ozbiljna kršenja ljudskih prava, ratni zločini, zločini protiv čovečnosti, kao i zločini genocida definisani međunarodnim instrumentima;

1.2. Rat na Kosovu – obuhvata period oružanog sukoba na teritoriji Kosova u oslobodilačkom ratu između albanskog naroda Kosova, predvođenog jedinicama Oslobodilačke vojske Kosova s jedne strane, i okupatorskih vojnih, policijskih i paravojnih snaga bivše Jugoslavije s druge strane, od 1. januara 1998. do 20. juna 1999. godine, kada su konačno sve okupatorske snage bivše Jugoslavije napustile teritoriju Kosova;

1.3. Dokumentovanje/istraživanje – proces identifikacije, prikupljanja, obrade, istraživanja, arhiviranja i objavljivanja podataka o zločinima počinjenim tokom rata na Kosovu. Podaci su snimljeni ili pisani dokazi, fotografije, audio ili video zapisi i sl.;

1.4. Objavljivanje – obelodanjivanje podataka, dokaza, rezultata dokumentovanih od strane Instituta, u štampanoj, audio, video ili elektronskoj formi, putem posebnih i periodičnih štampanih ili onlajn publikacija, izložbi, kataloga, dokumentarnih filmova ili sl.;

1.5. Klasifikacija – proces kategorizacije zločina počinjenih tokom rata, u cilju njihovog dokumentovanja i istraživanja;

1.6. Identifikacija – proces prikupljanja svih podataka za evidentiranje žrtava i podataka o učiniocima, osumnjičenih za izvršenje zločina, u skladu sa zakonom.

POGLAVLJE II. INSTITUT ZA ZLOČINE POČINJENE TOKOM RATA NA KOSOVU

Član 4. Osnivanje Instituta

1. Ovim zakonom osniva se Institut za zločine počinjene tokom rata na Kosovu, kao agencija u okviru Kancelarije predsednika Vlade.
2. Institut ima status pravnog lica.
3. Institut ima svoj pečat, logotip i identifikacioni znak;
4. Sedište Instituta je u Prištini.
5. Institut ima svoj budžet.
6. Uprava Instituta uređuje se podzakonskim aktom koji donosi Institut, a usvaja predsednik Vlade.

Član 5. Načela rada Instituta

1. Načelo zakonitosti – Institut obavlja svoju delatnost na profesionalan način i u skladu sa Ustavom i zakonima Republike Kosovo.
2. Načelo nezavisnosti i nepristrasnosti – Članovi Instituta tokom vršenja svojih dužnosti su nezavisni, nepristrasni i ni na koji način nisu pod uticajem fizičkih ili pravnih lica, uključujući i javne organe.
3. Načelo transparentnosti – Institut svoju delatnost obavlja na transparentan način i informisanjem javnosti o svojoj delatnost.
4. Načelo nediskriminacije – Institut obezbeđuje poštovanje načela nediskriminacije po bilo kojoj osnovi ili pravljenu razlike, kao i ljudskih prava garantovanih Ustavom i međunarodnim sporazumima i instrumentima koji se primenjuju u Republici Kosovo.
5. Načelo poverljivosti – Institut obezbeđuje da se identitet i lični podaci stranaka čuvaju i obrađuju u skladu sa zakonodavstvom o zaštiti podataka, uključujući zaštitu od neovlašćene ili nezakonite obrade.
6. Načelo postavljanja žrtve u centar – Institut će obezbediti adekvatan tretman žrtava, obezbeđujući da iste ne bivaju reviktimiziranim, već tretirane putem posebne brige i preko procedura koje garantuju bezbednost i dostojanstva.
7. Načelo rodne ravnopravnosti – Institut obezbeđuje da je učešće žena u osetljivim procesima pred Institutom, sprovedeno na način koji garantuje celokupno učestvovanje u procesima preko

garantovanja njihove zaštite i privatnosti u svim segmentima.

8. Načelo zaštite najboljeg interesa deteta – Institut će obezbediti da će se svaka procedura koja se odnosi na viktimizaciju deteta, razviti u svetlu univerzalnih pravila zaštite najboljeg interesa deteta.

Član 6. Nadležnosti i odgovornosti Instituta

1. Institut ima sledeće nadležnosti i odgovornosti:

1.1. istražuje i dokumentuje zločine počinjene tokom rata sa istorijskog, vojnog, ekonomskog, pravnog, ekološkog, kulturnog, psihološkog, sudsko-medicinskog i sociološkog aspekta i drugih aspekata važnih za ispitivanje ovih događaja;

1.2. istražuje i dokumentuje zločine počinjene tokom rata, obezbeđivanjem podataka o ljudskim gubicima, fizičkim i duhovnim/psihološkim štetama, ekonomskim /materijalnim štetama, štetama nanetim životnoj sredini, kulturnim dobrima i drugim vrstama šteta prouzrokovanih zločinima počinjenim tokom rata;

1.3. istražuje i dokumentuje okolnosti pod kojima su zločini počinjeni tokom rata, prikupljanjem, proveravanjem, sistematizacijom i čuvanjem podataka, kao i obezbeđuje javni pristup žrtvama i zainteresovanim stranama u skladu sa važećim zakonodavstvom;

1.4. prikuplja, obrađuje, klasifikuje i obrazuje arhivski fond;

1.5. sistematizuje i objavljuje memoare preživelih ratnih zločina;

1.6. kreira, upravlja i održava bazu podataka i evidenciju o zločinima počinjenim tokom rata na Kosovu i pričinjenim štetama iz podstava 1.2. ovog stava;

1.7. obrađuje, u elektronskoj formi, svu dokumentaciju o počinjenim zločinima;

1.8. priprema statističke i druge podatke o rezultatima dokumentovanja;

1.9. obaveštava javnost o zločinima i drugim posledicama rata;

1.10. obavlja i druge stručne poslove u cilju dokumentovanja zločina počinjenih tokom rata na Kosovu.

2. Institut takođe, u cilju istraživanja, obavlja sledeće poslove:

2.1. razvija stručne programe za istraživanje;

2.2. izrađuje i odobrava upitnike za istraživački rad na terenu;

2.3. organizuje istraživačke kampanje na terenu radi prikupljanja pisanih i drugih dokaza, i to: audio i video zapisi, fotografije i dokumentacija, kao i za intervjuisanje svedoka ili proveru drugih podataka važnih za istraživanje;

2.4. prikuplja podatke, informacije, dokumente i dokaze zločina, kao i evidentira i proverava podatke o svim oblicima zločina i štete;

2.5. utvrđuje, koliko je to moguće, mesto i vreme izvršenja zločina;

2.6. utvrđuje, koliko je to moguće, i proverava okolnosti pod kojima su zločini počinjeni;

- 2.7. identifikuje žrtve zločina;
- 2.8. identifikuje lica za koja se sumnja da su počinili zločin;
- 2.9. identifikuje svedoke zločina;
- 2.10. kategoriše zločine prema povredama pravila međunarodnog humanitarnog prava;
- 2.11. sastavlja posebne postupke za istraživanje slučajeva seksualnog nasilja tokom rata;
- 2.12. evidentira štetu pričinjenu na kulturnim, istorijskim i verskim spomenicima, kao i privrednim, javnim i privatnim objektima;
- 2.13. obrađuje sadržaj dokumenata;
- 2.14. objavljuje dokumentovane podatke o zločinima počinjenim tokom rata putem posebnog veb-sajta, kao i knjiga, brošura ili drugih sličnih publikacija;
- 2.15. organizuje kampanje podizanja svesti i informisanja;
- 2.16. kreira i vodi bazu podataka, protokole, knjige inventara i drugih vrsta registra;
- 2.17. formira i upotpunjuje biblioteku Instituta literaturom;
- 2.18. uspostavlja digitalnu biblioteku podataka sa kojima raspolaže.

Član 7. Organizaciona struktura

Funkcionalna struktura, unutrašnja sistematizacija i funkcionisanje instituta uređuju se podzakonskim aktom donetim u skladu sa važećim zakonodavstvom.

Član 8. Izvršni direktor Instituta

1. Institutom rukovodi izvršni direktor.
2. Izvršni direktor mora imati post univerzitetsku diplomu u oblasti društvenih ili pravnih nauka, izdatu od strane univerziteta sa akreditovanim programima u Republici Kosovo ili nostrifikovanu u skladu sa zakonima na snazi i više od pet (5) godina profesionalnog ili akademskog iskustva na polju humanitarnog prava, ljudskih prava, krivičnog prava ili sličnih oblasti.
3. Izvršnog direktora imenuje predsednik Vlade na mandat od četiri (4) godine.
4. Za rad i delatnost instituta, direktor odgovara predsedniku Vlade, putem redovnog šestomesečnog izveštavanja ili na zahtev predsednika Vlade.
5. U cilju informisanja, direktor instituta podnosi izveštaj jednom godišnje Predsedništvu i Skupštini.
6. Direktor će biti oslobođen dužnosti istekom mandata, ostavkom ili odlukom predsednika Vlade o razrešenju.
7. Mandat direktora instituta može biti produžen odlukom predsednika Vlade.
8. Direktor prima platu jednaku onoj na položajima kategorije višeg rukovodstva u skladu sa važećim zakonodavstvom.

Član 9.

Funkcije izvršnog direktora Instituta

1. Izvršni direktor predstavlja institut i odgovoran je za:

- 1.1. preduzimanje radnji u cilju ostvarivanja dužnosti i odgovornosti Instituta iz člana 6. ovog zakona;
- 1.2. upravljanje ljudskim resursima Instituta u skladu sa relevantnim zakonodavstvom o javnim službenicima;
- 1.3. izvršenje budžeta i odobravanje isplata u skladu sa zakonima o upravljanju javnih finansija;
- 1.4. potpisivanje akata o saradnji i sklapanje ugovora u ime i za račun instituta, u skladu sa važećim zakonodavstvom;
- 1.5. obavljanje drugih poslova neophodnih za nesmetano obavljanje delatnosti instituta, kao i svakog drugog zadatka koji mu je dodeljen u skladu sa zakonom.

POGLAVLJE III.

UPRAVLJANJE PODACIMA

Član 10.

Obrada, arhiviranje i zaštita podataka

1. Obrada, arhiviranje, čuvanje i pristup ličnim podacima od strane Instituta vrši se u skladu sa uslovima i kriterijumima utvrđenim prema važećem zakonodavstvu o zaštiti podataka.
2. Institut obrazuje sopstvenu arhivu, koja funkcioniše na osnovu važećeg zakonodavstva o arhivama i obavlja sledeće poslove:
 - 2.1. stvara, čuva i vodi registar arhivske građe;
 - 2.2. saraduje sa drugim arhivama i naučnim, kulturnim i obrazovnim ustanovama u kulturne, obrazovne i naučne svrhe;
 - 2.3. uspostavlja specijalizovanu biblioteku iz oblasti Instituta i izrađuje publikacije iz oblasti delatnosti Instituta;
 - 2.4. u saradnji sa Državnom agencijom arhive Kosova, obezbeđuje očuvanje i restauraciju arhivske građe.
3. Prikupljeni podaci, bilo grupni ili pojedinačni, anonimni su za treća lica i koriste se samo u svrhe utvrđene ovim zakonom. Svako ko koristi podatke prikupljene tokom procesa dokumentovanja dužan je da čuva poverljivost podataka na osnovu važećeg zakonodavstva o zaštiti ličnih podataka.
4. Institut omogućava stručnjacima i drugim zainteresovanim licima pristup javnim podacima, poštujući zakonski okvir za zaštitu ličnih podataka ili drugih osetljivih podataka.
5. Institut donosi podzakonski akt kojim utvrđuje postupke i mere za korišćenje arhivske građe Instituta, bezbednost ličnih podataka ili drugih osetljivih podataka.

Član 11. Saradnja

1. Institut saraduje sa institucijama sličnog delokruga, pravosudnim organima, javnim i privatnim, domaćim i međunarodnim akademskim institucijama, vladinim i nevladinim domaćim i međunarodnim organizacijama, pravnim i fizičkim licima unutar i van Kosova, za prikupljanje podataka za postizanje ciljeva Instituta.
2. Na zahtev, Institut daje podatke o srodnim procesima u službi pravde i akademskog istraživanja, domaćeg i međunarodnog.
3. Institut se redovno sastaje i deli informacije sa svim državnim organima koje na jedan ili drugi način predviđaju komponentu zločina počinjenih tokom rata u svom delokrugu.
4. Institut saraduje sa pravosudnim institucijama, naučnim, istraživačkim, kulturološkim, obrazovnim i drugim ustanovama.
5. Institut saraduje sa nadležnim obrazovnim ustanovama u pogledu uvrštavanja u nastavni plan i program škola svih nivoa dovoljno informacija o zločinima počinjenim tokom rata i pricinjenoj šteti.
6. Institut saraduje sa nadležnom Agencijom za statistiku koja, kroz modul koji je osmišljen u saradnji sa direktorom Instituta, redovno prikupljati relevantne statističke podatke za dokumentovanje i istraživanje zločina počinjenih tokom rata na Kosovu.

POGLAVLJE IV. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 12. Podzakonski akti

Podzakonski akti predviđeni ovim zakonom donose se u roku od šest (6) meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 13. Stupanje u snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

**Zakon br.08/L-177
13. jul 2023. godine**

Proglašeno ukazom Br. DL-141/2023, dana 01.08.2023, od strane Predsednice Republike Kosova Vjosa Osmani-Sadriu